

AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
TARİH PROGRAMI
TARİH YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
DERS BİLGİ FORMU

Dersin Adı	XVIII. Yüzyılda Osmanlı Devletinde Değişim, Kurumlar ve Kültür								
Ders Kodu	TRH579			Ders Düzeyi		Yüksek Lisans			
AKTS Kredi	5	İş Yüğü	120 (Saat)	Teori	3	Uygulama	0	Laboratuvar	0
Dersin Amacı	Osmanlı İmparatorluğunda XVII yüzyıldan itibaren başlayan yenileşme hareketleri hakkında bilgiler vererek, bunların Osmanlı sosyal, toplumsal, iktisadi ve askeri hayatında meydana getirdiği değişimleri kavratmak.								
Özet İçerięi	XVIII. Yüzyılda Osmanlı Devleti'nin sosyal ve siyasal yapısı, Lale Devri ile başlayan Osmanlıdaki yenileşme hareketleri, III. Selim dönemine kadar olan tüm kurumsal değişim çabaları ve bunların tüm kurumlara etkisi.								
Staj Durum	Yok								
Öğretim Yöntemleri	Anlatım (Takrir), Tartışma, Bireysel Çalışma								
Dersi Veren Öğretim Elemanı(ları)									

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Araç	Adet	Oran (%)
Ara Sınav (Vize)	1	40
Dönem Sonu Sınavı (Final)	1	60

Ders Kitabı / Önerilen Kaynaklar

- Abdülkadir Özcan, "Karlofça", DİA, C. 24, İstanbul 2001, s. 504-507. Abdülkadir Özcan, "Mahmud I", DİA, C. XXVII, İstanbul 2003, s. 348-352. Abdülkadir Özcan, "Mustafa II", DİA, C. XXXI, İstanbul 2006, s. 275-280. Ahmet Dönmez, Osmanlı Modernleşmesinde İngiliz Etkisi Diploması ve Reform (1833-1841), Kitap Yayınevi, İstanbul 2014. Ali İbrahim Savaş, "Lâyiha Geleneği İçinde XVIII. Yüzyıl Osmanlı İslahat Projelerindeki Tespit ve Teklifler", Bilig-9/Bahar 1999, s. 87-114. Ali İbrahim Savaş, Osmanlı Diploması, 3 F Yayınları, İstanbul 2007. Arif Aytekin, "Osmanlı-Türk Modernleşmesinin Düşünsel, Ekonomik ve Bürokratik Kodları", SDÜ, Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Aralık 2013, Sayı: 30, s. 313-329. Bülent Arı, "Earl Ottoman Diplomacy: Ad Hoc Period", Ottoman Diplomacy: Conventional or Unconventional? (Ed: A. Nuri Yurdusev), Basingtoke: Palgrave 2005, s. 36-65. Charles Ingro, "The Habsburg-Ottoman Wars And The Modern World", The Peace of Passarowitz 1718, (Ed: Charles Ingro-Nikola Samardzic-Jovan Pesalj), Purdue University Press, Indiana 2011, s. 3-9. Colin İmber, Osmanlı İmparatorluğu 1300-1650 İktidarın Yapısı, (Çev: Şiar Yalçın), İstanbul 2006. Donald Quataert, Osmanlı İmparatorluğu Tarihi 1700-1922, (Çev: Ayşe Berktaş), İletişim Yay., İstanbul 2008. Erhan Afyoncu, "Zenta", DİA, C. 44, İstanbul 2013, s. 279-281. Feridun M. Emecen, "Matruşka'nın Küçük Parçası: Nevşehirli Damat İbrahim Paşa Dönemi ve "Lale Devri" Meselesi Üzerine Bir Değerlendirme", Osmanlı Araştırmaları, LII (2018), s. 79-98. Hatice Arslan, "Osmanlı Askeri İslahatlarında İstihdam Edilen Yabancı Uzmanlar (1730-1908)", Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta 2010. İsmet Parmaksızoğlu, "Karlofça (Carlowicz, Kalowitz)", İA, C. VI, MEB. Yayınları, İstanbul 1991, s. 346-351. K. Karaman-Şevket Pamuk, "Ottoman State Finances in European Perspective, 1500-1914", The Journal of Economic History, Vol. 70, No. 3 (SEPTEMBER 2010), pp. 593-629. Kayhan Atik, "XVII. Yüzyıl Osmanlı Aydınlarına Göre İlimiye Teşkilatındaki Çözölmeye İlişkin Tespit ve Teklifler" Bilig-14/Yaz 2000, s.31-54. Mesut Küçükkalay- Numan Elibol, "Osmanlı İmparatorluğu'na Avrupa'dan Karayolu İle Yapılan İhracatın Değerlendirilmesi: 1795-1804", Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 2, ss. 151-176. M. Münir Aktepe, "Ahmed III", DİA, C. II, İstanbul 1989, s. 34-38 M. Münir Aktepe, "Amcazade Hüseyin Paşa", DİA, C. 3, İstanbul 1991, s. 8-9. M. Tayyib Gökbilgin, "Köprölüler", İA, C. VI, İstanbul 1994, s. 892-908. Mehmet Alaaddin Yalçınkaya, "XVIII. Yüzyıl: İslahat, Değişim ve Diploması Dönemi (1703-1789)", Türkler, C. 12, (Ed: Hasan Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca), Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s.470-502. Mehmet Genç, Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Ekonomi, Ötüken Neşriyat, İstanbul 2005. Mehmet Karagöz, "Osmanlı Devletinde İslahat Hareketleri ve Batı Medeniyetine Giriş Gayretleri (1700-1839)", OTAM, C. 6, Ankara 1995, s.173-174. Murat Gündüz, "XVIII. Asrın İkinci Yarısında Osmanlı Devleti'nde İslahat Hareketleri", Gazi Üniversitesi, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2012. Müçteba İlgürel, "Köprülü Mehmed Paşa", DİA., C. 26, İstanbul 2002, s. 258-260. Necdet Hayta-Uğur Ünal, Osmanlı Devleti'nde Yenileşme Hareketleri (XVII. Yüzyıl Başlarından Yıkılışa Kadar), 2. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara 2005. Niyazi Berkes, Türkiye'de Çağdaşlaşma, (Yay. Haz: Ahmet Kuyuş), YKY. İstanbul 2002. Numan Elibol, XVIII. Yüzyılda Osmanlı-Avusturya Ticareti, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul. Orlin Sabev, İbrahim Müteferrika ya da İlk Osmanlı Matbaa Serüveni (1726-1746), (Çev: Orhan Salih), Yeditepe Yayınları, İstanbul 2006. Ömer Açıköz, Osmanlı Modernleşmesi İktisadi-Siyasi Dinamikler ve Kırılmalar, Lotus Yay., Ankara 2008. Sander Pap, "Zitvatorok Antlaşması", DİA., C. 44, Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2013, s. 472-474. Selim Hilmi Özkan, "Türk Tarihinin Kırılma Noktası: Zenta Faciası", International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 4/3 Spring 2009, s. 1779-1793. Selim Hilmi Özkan, Köprülü Amcazâde Hüseyin Paşa (1644-1702), Türkiye Alim Kitapları, Saarbrücken 2006. Stanford J. Shaw, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Geleneksel Reformdan Modern Reforma Geçiş: Sultan III. Selim ve Sultan II. Mahmud Dönemleri", (Çev: M. Faruk Çınar), Türkler, C. 12, (Ed: Hasan Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca), Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s. 609-628. Şennur Aydın, "Amcazâde Hüseyin Paşa Külliyesi", DİA, C. 3, İstanbul 1991, s. 9-10 Şerif Mardin, Türk Modernleşmesi Makaleler 4, (Derl: Mümtaz'er Türköne-Tuncay Önder), İletişim Yay., İstanbul 2012. Turgut Subaşı, "Lâle Devrine Ait Bir İslahat Takriri", Lale Devri'nde Osmanlı Devleti Ve Nevşehir, (Ed: İlyas Gökhan vd.), Kömen Yay., Konya 2018, s. 886-900. Uğur Kurtaran, "Karlofça Antlaşması'nda Venedik, Lehistan Ve Rusya'ya Verilen Ahitnamelerin Genel Özellikleri ve Diplomatik Açından Değerlendirilmesi", Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Tarih Araştırmaları Dergisi, 35 (60),2016, s. 97-139. Uğur Kurtaran, "Karlofça Antlaşması'ndan Sonra İstanbul'a Gelen Yabancı Elçilerin Ağırlanması ve Yapılan Harcamalar", Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Tarih Araştırmaları Dergisi, C. 37/S.63, 2018, 331-370. Uğur Kurtaran, "Osmanlı Diploması Tarihinin Yazımında Kullanılan Başlıca Kaynaklar İle Bu Kaynakların İncelenmesindeki Metodolojik ve Diplomatik Yöntemler Üzerine Bir Değerlendirme", OTAM, 38/Güz 2015, s. 109-139. Uğur Kurtaran, "Sultan Birinci Mahmud Dönemi (1730-1754) İslahat Hareketleri", Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 8/2, Winter 2013, p. 167-179. Uğur Kurtaran, "Sultan I. Mahmud'un Rusya'ya Verdiği 1739 Tarihli Ahidnamenin Diplomatik Açından Tahlili", Tarih İncelemeleri Dergisi, XXIX/1, 2014, s. 213-232. Uğur KURTARAN, "XVIII. Yüzyılda Osmanlı Devleti İle Avusturya Arasındaki Ticaret Antlaşmaları ve Yaşanan Değişimler (1718-1791)", Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9 (2),2016, s. 743-770. Uğur Kurtaran, Osmanlı Avusturya Diplomatik İlişkileri 1526-1791, Ukde Yay., Kahramanmaraş 2009. Uğur Kurtaran, Sultan I. Mahmut (1730-1754), 2. Baskı, Altınordu Yay., Ankara 2018. Yücel Özkaya, 18. Yüzyılda Osmanlı Toplumunu, YKY., İstanbul 2008. Johann Wilhelm Zinkeisen, Osmanlı İmparatorluğu Tarihi, C. 5, (Çev: Nilüfer Epçeli), Yeditepe Yay., İstanbul 2011.

Hafta	Haftalara Göre Ders Konuları	
1	Teorik	18. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin geleneksel yönetim yapısına ve dış dünyayla ilişkisine dair tutum değişikliği çerçevesinde bazı İslahatlar yapılma ihtiyacı
2	Teorik	XVIII. yüzyılda ilk köklü İslahatlar
3	Teorik	Lale Devri ve Etkileri
4	Teorik	Lale Devrinde Anadolu
5	Teorik	Lale Devrinde Anadolu şehirlerindeki kurumlar 1
6	Teorik	Lale Devrinde Anadolu şehirlerindeki kurumlar 2
7	Teorik	Ayanlar ve Ayanların kurumlara etkisi 1
8	Ara Sınav (Vize)	Ara sınav
9	Teorik	Ayanlar ve Devlet
10	Teorik	Anadolu'da Kadılar
11	Teorik	Anadolu'da Kadınlar ve Kurumlar
12	Teorik	Anadolu'da Ticaret ve Esnaf

13	Teorik	Hanlar ve Kervansaraylar
14	Teorik	Kentler, Köyler, Pazarlar
15	Teorik	Genel değerlendirme
16	Teorik	Final Sınavı

Dersin Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme Etkinlikleri Çerçevesinde İş Yükü Hesabı (Ortalama Saat)

Etkinlik	Adet	Ön Hazırlık	Etkinlik Süresi	Toplam İş Yükü
Kuramsal Ders	14	3	3	84
Ödev	1	1	3	4
Bireysel Çalışma	1	4	2	6
Ara Sınav	1	8	2	10
Dönem Sonu Sınavı	1	14	2	16
Toplam İş Yükü (Saat)				120
Yuvarla [Toplam İş Yükü (saat) / 25*] = AKTS Kredisi				5

*25 saatlik iş yükü 1 AKTS olarak kabul edilmektedir.

Dersin Öğrenme Çıktıları

1	Öğrenci XVIII. Yüzyıl Osmanlı toplum yapısını tanıır.
2	Öğrenci XVIII. Yüzyıl Osmanlı Kurumlarını tanıır.
3	Öğrenci Osmanlı merkez ve taşrasındaki kültürel ve ekonomik ilişkiler hakkında bilgi sahibi olur.
4	Öğrenci Osmanlı taşrasındaki kurumlardaki görevlileri bilir.
5	Öğrenci taşradaki vakıflar ve etkileri hakkında bilgi sahibi olur.

Program Çıktıları (Tarih Yüksek Lisans Programı)

1	Tarih araştırmaları için gerekli yöntem ve yaklaşımları kazandırmak.
2	Bilimsel bilgi oluşturacak veri toplama, literatür incelemesi ve analiz yapabilme becerilerini yerleştirmek.
3	Sosyal bilimler ve tarih için gerekli kavramlar ve terminolojiyi bilmek ve yazılı metinlerde kullanabilmek.
4	Kaynak dili becerilerini kazandırmak.
5	Tarih araştırmalarında elde edilen sonuçların bilime katkı sağlaması ve topluma etkileri konusunda duyarlılık ve bilince sahibi olmak.
6	Türk ve dünya tarihini karşılaştırmalı olarak değerlendirebilmek
7	Tarih metodolojisi ve yeni yaklaşımların yanı sıra, uzmanlaşılacak alanlara yönelik olarak ileri düzey okumalar ve uygulamalarla, tarihsel dönem ve süreçler hakkında temel bilgileri kazanmak.
8	Tez konusu ile ilgili en az bir akademik yayın yaparak, tarih araştırmaları konusunda öğrenilen metodolojik ve teorik bilgileri uygulamaya dönüştürmek.
9	Ulusal ve uluslararası düzeyde gerekli bilgi ve iletişim becerilerini kazanmak
10	Akademik hayat ve bilimsel araştırmaların gerektirdiği düzeyde davranış ve etik duyarlılığa sahip olmak.

